 जीवनको लागि वनस्पति

आगन्तुकले पालना गर्नु पर्ने नियमहरू

- उद्यान प्रवेश गर्नु अघि आगन्तुकहरुले प्रवेश टिकट लिनुपर्ने हुन्छ ।
- उद्यान भित्र सवारी साधनहरु निषेध गरिएको छ ।
- उद्यान भित्र सभ्य, मर्यादित र अनुशासित भई बस्नु पर्नेछ ।
- विरुवा एवम् यसको फूल, पात, फल, आदि टिप्न तथा चुड्न पुर्ण निषेध छ ।
- विरुवा रोपण गरिएका ब्याडहरुमा खेल्न तथा हिड्न मनाही गरिएको छ ।
- धुम्रपान तथा मद्यपान गर्न पाइने छैन ।
- उद्यान क्षेत्रमा कुनै प्रकारको फोहोर गर्न पाइने छैन ।
- फोहोरमैला डस्टविनमा मात्र फाल्नु पर्नेछ ।
- उद्यान क्षेत्र भित्र पकाउने, आगो बाल्ने जस्ता क्रियाकलापहरु प्रतिबन्धित छन् ।
- कुकुर लगायत अन्य घरपालुवा जनावरहरु उद्यान भित्र लैजान पाइने छैन ।
- पोलिथिन (४० माइक्रोन भन्दा कम) झोलाहरु पूर्ण रुपमा प्रतिबन्धित छ ।

उद्यान खुल्ने समय

कार्तिक १६ देखि माघ १५ गतेसम्म: बिहान ९:३० देखि बेलुका ४:०० बजेसम्म र

अन्य समयमा: बिहान ९:३० देखि बेलुका ५:०० बजेसम्म ।

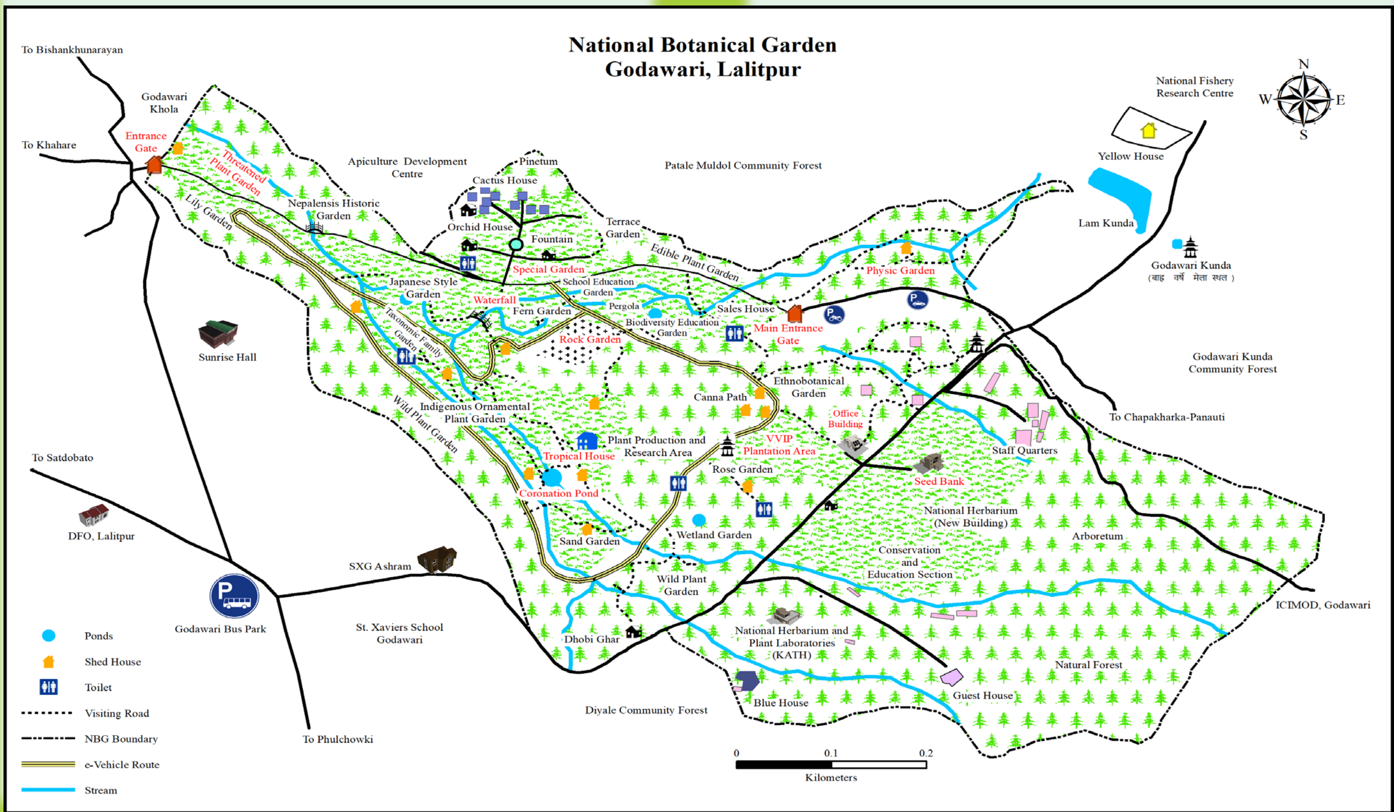

राष्ट्रिय वनस्पति उद्यान (नेपाल)

नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
वनस्पति विभाग

राष्ट्रिय वनस्पति उद्यान

गोदावरी, ललितपुर, नेपाल
फोन: ०१-५१७४२४६, ५१७४२७९
वेबसाइट: www.nbg.gov.np

माघ, २०८१

 पोलिथिन झोला मुक्त क्षेत्र

जीवनको लागि वनस्पति

परिचय

वनस्पतिको स्व-स्थानीय एवम् पर-स्थानीय संरक्षण, अध्ययन अनुसन्धान, प्रदर्शनी तथा मनोरञ्जनात्मक उद्देश्य राखी स्थापना गरिएको जीवित वनस्पतिको संग्राहलय नै वनस्पति उद्यान हो । वि.सं. २०१९ साल कार्तिक १२ गते राजा महेन्द्रबाट समुद्घाटन भएको शाही वनस्पति उद्यान वि.सं. २०६३ साल आषाढ १९ गते राष्ट्रिय वनस्पति उद्यानको रुपमा नामाकरण भएको हो । यस उद्यानको प्रारम्भिक ल्याण्डस्केप डिजाइनर ब्रिटिश वैज्ञानिकद्वय जि.ए.सि. हर्कलट र टोनी सिलिङ्ग हुन् । यस उद्यानको प्रमुख उद्देश्य भनेको वनस्पति संरक्षण, अध्ययन अनुसन्धान, प्रदर्शनी र आगन्तुकहरुको लागि आमोद प्रमोद स्थलको रुपमा विकास गर्ने हो । करिब ८२ हेक्टर क्षेत्रफलमा फैलिएको यस उद्यानको ४० हेक्टर क्षेत्रफलमा ३० वटा विभिन्न थिमेटिक वाटिकाहरु रहेका छन् । उपोष्ण पर्यावरणीय क्षेत्रमा रहेको यस उद्यानमा उत्तिस-चिलाउने-कटुसको प्राकृतिक जंगल रहेको छ । सन् २०१५ देखि यो वनस्पति उद्यान बोटानिक गार्डेन्स कन्जरभेसन इन्टरनेशनल (BGCI) को सदस्यता लिइ यसको अन्तर्राष्ट्रिय सञ्जालमा आवद्ध छ । यस वनस्पति उद्यानको मानक चित्र खिरौले (वन लसुन) हो जसको वैज्ञानिक नाम *Lilium nepalense* D.Don हो ।

संगठनात्मक संरचना

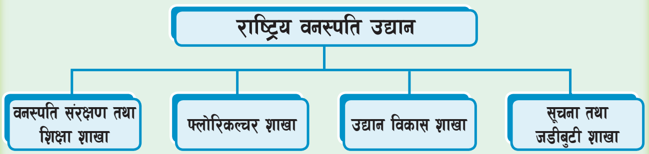

विशेष दिन: उद्यान स्थापना दिवस (कार्तिक १२) र वनस्पति संरक्षण दिवस (May 19)

उद्देश्य

- विभिन्न प्रजातिका जीवित वनस्पतिहरुको संकलन गरी संरक्षण गर्ने
- वानस्पतिक प्रसारण र बीउ बैंकको लागि प्रविधि विकास गर्ने
- वनस्पतिको अध्ययन अनुसन्धान गर्ने र सो मा सहयोग गर्ने
- वनस्पति उद्यानहरुको विकासमा सहयोग पुऱ्याउने
- अन्य वनस्पति उद्यानहरुसँग वनस्पति तथा ज्ञानको आदान प्रदान गर्ने

राष्ट्रिय वनस्पति उद्यानको तथ्य पृष्ठ:

श्रेणी	प्रजातिको संख्या
स्व-स्थानीय वनस्पति संरक्षण	५२२
पर-स्थानीय वनस्पति संरक्षण	७४८
मिचाहा वनस्पति	१५
जम्मा प्रजाति	१२८५
सपुष्पक	१०९४
कोणधारी	३४
उन्यू	१११
काइ	४६
जडीबुटी एवम् सुगन्धित वनस्पति	करिब २००
सुनाखरी	८९
सिउँडी	६०
जङ्गली खाद्य वनस्पति	६५
शोभनीय वनस्पति	करिब २००
साइटिस सूचिकृत वनस्पति	१०७
आइयुसियन सूचिकृत वनस्पति	३४१
नेपालको रैथाने वनस्पति	११

मुख्य क्रियाकलापहरु

- वनस्पतिको स्व-स्थानीय तथा पर-स्थानीय संरक्षण
- बीउ संकलन एवम् संरक्षण
- मौसमी तथा बहुवर्षीय शोभनीय फूल विरुवा उत्पादन
- ल्याण्डस्केप एवम् विभिन्न थिमेटिक वाटिकाहरु सौन्दर्यीकरण तथा व्यवस्थापन
- वनस्पति उद्यानका साथी अन्तर्गत विद्यार्थी केन्द्रित क्रियाकलाप
- स्वदेशी शोभनीय वनस्पतिको अध्ययन अनुसन्धान
- विरुवा प्रसारणका लागि प्रविधि विकास
- सूचना केन्द्र तथा म्यूजियम व्यवस्थापन
- पुष्प प्रदर्शनीमा सहभागिता
- वनस्पति संरक्षण र उद्यान विकास सम्बन्धि शिक्षा/तालिम

उद्यानका सुविधाहरु

- सूचना केन्द्रको माथिल्लो तल्लामा खाजा घर (Restaurant) को व्यवस्था
- उद्यानको मुख्य प्रवेशद्वार अगाडी सवारी साधनको सशुल्क पार्किङ्गको व्यवस्था
- उद्यान भित्र शितल घर/विश्राम घरहरु, जहाँ आगन्तुकले Dry Picnic गरी रमाउन सक्ने
- अशक्त व्यक्तिहरुका लागि Wheel Chair को व्यवस्था
- आगन्तुकहरुले विरुवाहरु खरिद गर्नका लागि प्रवेशद्वारको नजिकै बिक्री कक्षको व्यवस्था
- विद्युतीय सवारीबाट सशुल्क उद्यान अवलोकन गर्न सकिने
- सुटिङ्गका लागि Changing Room को व्यवस्था (मुख्य प्रवेशद्वार र विशेष वाटिकाको द्वार नजिक)
- उद्यानको मुख्य प्रवेशद्वार अगाडी Water Vending Machine को व्यवस्था

पोलिथिन झोला मुक्त क्षेत्र